

YHDESSÄ KOHTI REILUA DATATALOUTTA

Datatalouden kehittämisen kannalta keskeisten toimijoiden yhteinen tahtotila datatalouden rakentamiseksi 2022

MIKSI?

Suomen on löydettävä keinot vauhdittaa datan hyödyntämistä ja reilua datataloutta, jotta Suomen kilpailukyky voi vahvistua, talous ja yhteiskunta uudistua ja voidaan löytää uusia kasvun lähteitä. Datatalouden tahtotila on keskeisten organisaatioiden yhteinen kannanotto, joka kertoo, mihin suuntaan datataloutta tulisi kehittää. Osallistujatahot sitoutuvat työskentelemään Suomen uudistamiseksi tahtotilan mukaisesti ja kutsuvat myös muita mukaan työhön.

MITEN?

Digitalisaation ja teknologian edelläkävijänä Suomella on hyvät lähtökohdat siivittää datatalouden rakentamista. Siirtymä datavetoiseen talouteen tulee rakentaa eurooppalaiselle arvopohjalle ja datankäyttö tarvitsee reilut pelisäännöt. Yhteinen tahtotila auttaa eri toimijoita valitsemaan oikeat toimet datataloudessa menestymiseen, jotta datalla voidaan uudistaa liiketoimintaa, vahvistaa tuottavuutta ja hyvinvointia sekä saada aikaan myönteisiä luontovaikutuksia. Tahtotila on osa kansallista datatalouden tiekarttatyötä, jota Sitra koordinoi.

KETKÄ?

Tahtotila on laadittu Sitran fasilitoimissa työpajoissa syksyllä 2022. Datatalouden kansallisen tiekartan ohjausryhmä on hyväksynyt sen marraskuussa 2022. Työhön on osallistunut Sitran kutsusta julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin edustajia. Tiekartan ohjausryhmän muodostavat Business Finland, Elinkeinoelämän Keskusliitto, Kuntaliitto, liikenne- ja viestintäministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, Suomen startup-yhteisö, Suomen Yrittäjät, Teknologian tutkimuskeskus VTT, Teknologiateollisuus, työ- ja elinkeinoministeriö sekä valtiovarainministeriö.

MITÄ SEURAA- VAKSI?

Seuraavaksi tiekarttatyössä tunnistetaan tahtotilaa toteuttavia toimenpiteitä. Sitra fasilitoi eri tahojen yhteisiä keskusteluja ja on sitoutunut edistämään reilua datataloutta yhdessä tuotettujen näkemysten pohjalta ja yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Tiekartta julkaistaan kokonaisuudessaan keväällä 2023.

Lisätietoja saat verkkosivuiltamme <https://www.sitra.fi/aiheet/datatalouden-tiekartta/>

Voit olla yhteydessä meihin sähköpostitse datataloudentiekartta@sitra.fi

Laura Halenius, projektijohtaja

Datatalouden tiekartta, Sitra

Puh. 0294 618 303

laura.halenius@sitra.fi

MUUTOKSEN OSA-ALUEET

Sitoudumme työskentelemään Suomen uudistamiseksi näiden osa-alueiden mukaisesti. Kutsumme mukaan kaikkia, jotka haluavat rakentaa Suomesta datatalouden suunnannäyttäjää.

1 IHMISKESKEISET PALVELUT

Tahdomme, että yritykset ja julkinen sektori tarjoavat dataan pohjautuvia reiluja palveluja, jotka tukevat ihmisten elämäntilanteita ja oikeuksien toteutumista.

Esimerkkejä keinoista, joilla muutokseen päästään

- Keskitymme hyvinvointia ja ilmastohyötyjä datan avulla tuottaviin ratkaisuihin.
- Palvelukehityksessä huomio ihmisten tarpeisiin eri elämäntilanteisissa ja datan hyödyntämiseen yli toimialarajojen.
- Työkaluja vahvistamaan yksilöiden neuvottelu-asemaa dataa koskevissa oikeuksissaan.

2 EU-VAIKUTTAMINEN

Tahdomme, että Suomi luo edelläkävijänä kilpailukykyistä EU:n datataloutta. Suomi tunnistaa omat vahvuutensa ja mahdollisuutensa vaikuttaa myönteisesti datatalouden kehitykseen kansainvälisesti sekä viestii niistä aktiivisesti.

Esimerkkejä keinoista, joilla muutokseen päästään

- Yhteinen tiedonvaihto, kokonaiskuva ja yhteistyö yksityisellä ja julkisella sektorilla EU-politiikan etenemisestä.
- Työkaluja mahdollisuuksien tunnistamiseen suomalaisiin vaikuttavista EU-prosesseista.
- Varhainen kannanmuodostus komission keskeisistä suurista politiikkalinjoista.

3 LIIKETOIMINNAN UUDISTAMINEN

Tahdomme, että yrityksillä ja julkisen sektorin toimijoilla on paremmat valmiudet kehittää omaa toimintaansa datan avulla sekä muodostaa uusia kumppanuuksia ja luoda arvoa datasta.

Esimerkkejä keinoista, joilla muutokseen päästään

- EU:n datasääntelyn luomat mahdollisuudet ja hyödyt tutuiksi yrityksille.
- Luomme datatalouden koulutus- ja osaamispalveluiden verkoston. Myös vertais-esimerkkejä ja vertaisoppimisryhmiä yrityksille datan hyödyntämisestä.
- Autamme yrityksiä liittymään eurooppalaisiin data-avaruuksiin.
- Työkaluja dataekosysteemien synnyttämiseen ja työskentelyyn.

4 OSAAMINEN

Tahdomme, että ihmisten ymmärrys datataloudesta kehittyy ja kyky hyödyntää datan ja aineettomien oikeuksien luomia mahdollisuuksia kasvaa.

Esimerkkejä keinoista, joilla muutokseen päästään

- Kehitämme dataosaamista monipuolisesti. Luomme opintokokonaisuuksia niin koulutusjärjestelmän kuin muun oppimisen piiriin, esimerkiksi työpaikoille.
- Tunnistamme keinoja huomioida datataloussiirtymän koulutustarpeita eri koulutusohjelmissa.
- Kehitämme yrityksille ja kunnille suunnattuja palveluita ja koulutusta, kuten valmennusohjelmia.

5 INFRASTRUKTUURI

Tahdomme, että dataa on saatavilla ja se liikkuu organisaatioista ja järjestelmistä toiseen luoden hyvinvointia ja kilpailukykyä erityisesti sosiaali- ja terveyssektorilla sekä teollisuudessa, digivihreää siirtymää tukien.

Esimerkkejä keinoista, joilla muutokseen päästään

- Opimme datan jakamisen kokeiluista ja levitämme toimivat ratkaisut eri toimialoille ja sektoreille.
- Tunnistamme keskeisiä soveltamiskohteita ja käynnistämme pilotteja, kuten digitaalisen tuotepassin kehittäminen.
- Kasvatamme etenkin päätöksentekijöiden, yritysten ja julkisen sektorin tietoisuutta datan liikkumisen hyödyistä ja yhteiskäyttöisistä ratkaisuista.

6 INVESTOINNIT

Tahdomme, että kehitetään julkisen ja yksityisen sektorin yhteisiä rahoitusmalleja ja kohdennetaan investointeja Suomen kilpailukykyyn kannalta keskeisten toimialojen dataekosysteemien ja data-avaruuksien kehittämiseen.

Esimerkkejä keinoista, joilla muutokseen päästään

- Turvaamme kriittisen datainfrastruktuurin rakentamisen ja paikkaamme "korjausvelkaa".
- Otamme innovaatiopolitiikan välineet datatalouden kehittämiseen kansallisen tki-tiekartan mukaisesti.
- Kehitämme rahoitusmalleja ja -ohjelmia datatalouden ratkaisujen ja kasvun vauhdittamiseksi ja kannustamme eri toimijoita hyödyntämään EU-rahoitusinstrumentteja.